

NR 89/2015

**REFERENDUM – PIERWSZE REAKCJE
PRZED ROZPOCZĘCIEM KAMPANII**

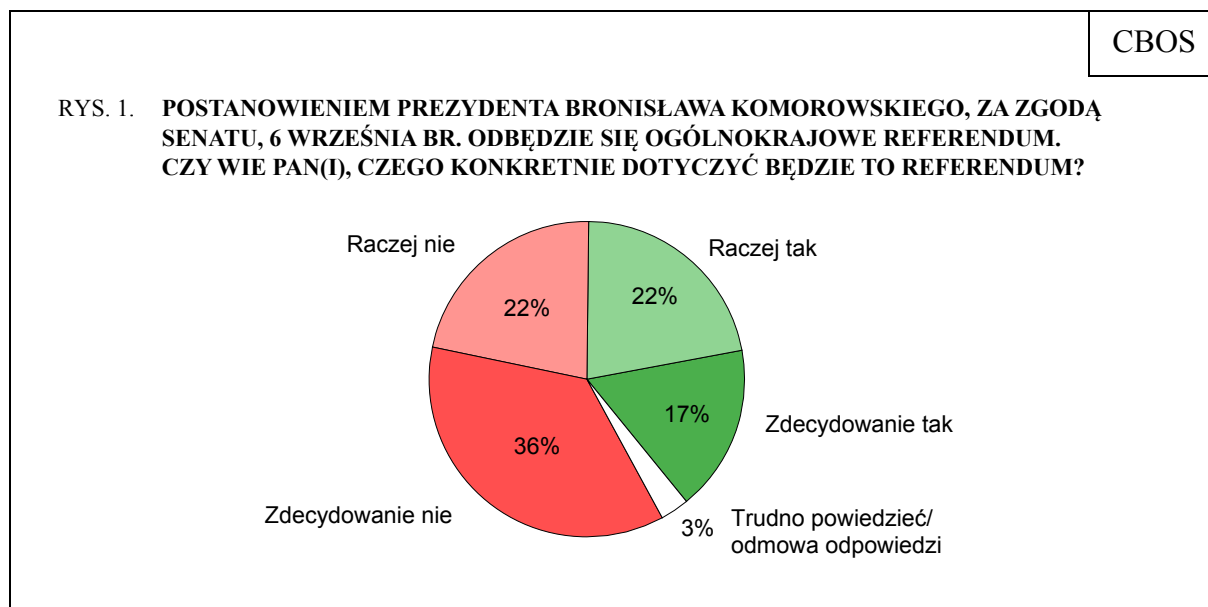

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Postanowieniem prezydenta Bronisława Komorowskiego, za zgodą Senatu, 6 września odbędzie się ogólnokrajowe referendum. Na niespełna trzy miesiące przed tym terminem¹, jeszcze przed rozpoczęciem kampanii referendalnej, większość Polaków (58%) nie orientuje się, czego konkretnie będzie ono dotyczyć. Wiedzę na ten temat deklaruje tylko 39% badanych, przy czym jedynie 17% to osoby pewne swojej wiedzy.

Przeprowadzone wielozmiennowe analizy statystyczne² wskazują, iż samoocenę wiedzy badanych o przedmiocie referendum różnicują przede wszystkim ich deklaracje dotyczące zainteresowania polityką – im jest ono większe, tym częściej respondenci twierdzą, iż wiedzą, czego konkretnie dotyczyć będzie referendum w dniu 6 września. Można też

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (301) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 11–17 czerwca 2015 roku na liczącej 1011 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

powiedzieć, iż jedynie wśród badanych ponadprzeciętnie zainteresowanych sprawami politycznymi większość stanowią ci, którzy uważają się za poinformowanych o przedmiocie referendum.

Tabela 1

Postanowieniem prezydenta Bronisława Komorowskiego, za zgodą Senatu, 6 września br. odbędzie się ogólnokrajowe referendum. Czy wie Pan(i), czego konkretnie dotyczyć będzie to referendum?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką:			
	bardzo duże lub duże – respondent uważnie śledzi to, co się dzieje w polityce	średnie – respondent śledzi jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – uwadze respondenta często umykają nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie respondenta to nie interesuje
	w procentach			
Zdecydowanie tak	36	19	7	3
Raczej tak	38	26	11	9
Raczej nie	14	23	28	16
Zdecydowanie nie	10	30	51	62
Trudno powiedzieć/ odmowa odpowiedzi	2	2	3	10

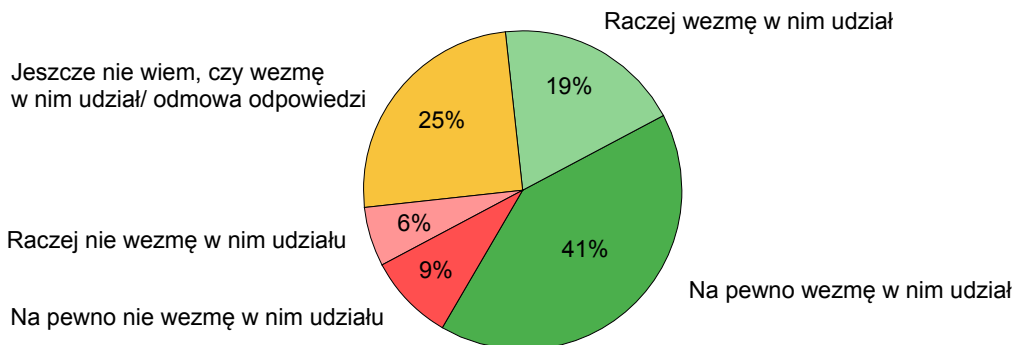
Deklaracje badanych w tej kwestii znacząco różnicuje także osiągnięty poziom wykształcenia, przy czym w większości jedynie osoby z wyższym wykształceniem czują się mniej lub bardziej poinformowane o przedmiocie wrześniowego referendum, a w pozostałych wyróżnionych grupach dominują osoby deklarujące brak wiedzy na ten temat (por. tabela aneksowa 1).

DEKLARACJE UDZIAŁU W REFERENDUM

Zainteresowanie udziałem w referendum 6 września obecnie nie jest duże – jedynie 41% badanych twierdzi, że na pewno weźmie w nim udział, a kolejne 19% deklaruje, że raczej w nim zagłosuje. Co czwarty Polak (25%) jest niezdecydowany, czy pójść na to referendum, 6% skłania się raczej ku absencji wyborczej, a 9% jest pewne, że nie weźmie w nim udziału. Dla porównania warto przypomnieć, iż przed referendum akcesyjnym w 2003 roku pewnych głosowania było trzech na pięciu badanych³.

³ Por. komunikat CBOS „Poparcie dla integracji na cztery tygodnie przed referendum akcesyjnym”, maj 2003 (oprac. B. Roguska).

RYS. 2. CZY PAN(I) OSOBIŚCIE WEŹMIĘ UDZIAŁ W REFERENDUM W DNIU 6 WRZEŚNIA BR.?

Przeprowadzone wielozmiennowe analizy statystyczne⁴ wskazują, iż zamiar głosowania w referendum w największym stopniu wiąże się z deklaracjami dotyczącymi głosowania w hipotetycznych wyborach parlamentarnych⁵ – w większości pewne swego w nim udziału są osoby deklarujące zamiar głosowania w wyborach do Sejmu i Senatu. Można zatem powiedzieć, iż na razie głosować w zbliżającym się referendum zamierzają przede wszystkim osoby generalnie skłonne do większej aktywności obywatelskiej.

Tabela 2

Czy Pan(i) osobiście weźmie udział w referendum w dniu 6 września br.?	Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?		
	Na pewno wziął(ę)by w nich udział	Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział	Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału
	w procentach		
Na pewno wezmę w nim udział	54	17	10
Raczej wezmę w nim udział	24	12	7
Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nim udział	16	55	34
Raczej nie wezmę w nim udziału	4	11	11
Na pewno nie wezmę w nim udziału	2	5	38

Biorąc pod uwagę zmienne społeczno-demograficzne należy podkreślić, że deklaracje udziału w referendum zależą przede wszystkim od poziomu wykształcenia badanych. Pewnych swego udziału jest obecnie ponad połowa (54%) badanych z wyższym wykształceniem, a kolejne 21% z tej grupy skłania się ku temu. Im niższy poziom wykształcenia, tym rzadsze deklaracje uczestnictwa w referendum (por. tabela aneksowa 2). Deklaracje dotyczące

⁴ Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

⁵ Por. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w czerwcu”, czerwiec 2015 (oprac. K. Pankowski).

frekwencji wiążą się też z poglądami politycznymi, przy czym znacznie częściej niż pozostali głosowanie w referendum deklarują badani określający swoje poglądy polityczne jako prawicowe lub lewicowe (odpowiednio 51% i 48% pewnych swego w nim udziału).

STOSUNEK DO KWESTII PODDANYCH REFERENDUM

Pytanie o stosunek do kwestii poddanych referendum, które odbędzie się 6 września, zadaliśmy wszystkim respondentom, niezależnie od ich deklaracji dotyczących własnego udziału. Obecnie, na niemal trzy miesiące przed terminem głosowania, większość Polaków wyraziła poparcie dla wprowadzenia jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (54%) oraz dla wprowadzenia zasady ogólnej rozstrzygnięcia wątpliwości co do wykładni prawa podatkowego na korzyść podatnika (82%), natomiast zdecydowana większość (75%) nie wyraża zgody na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa.

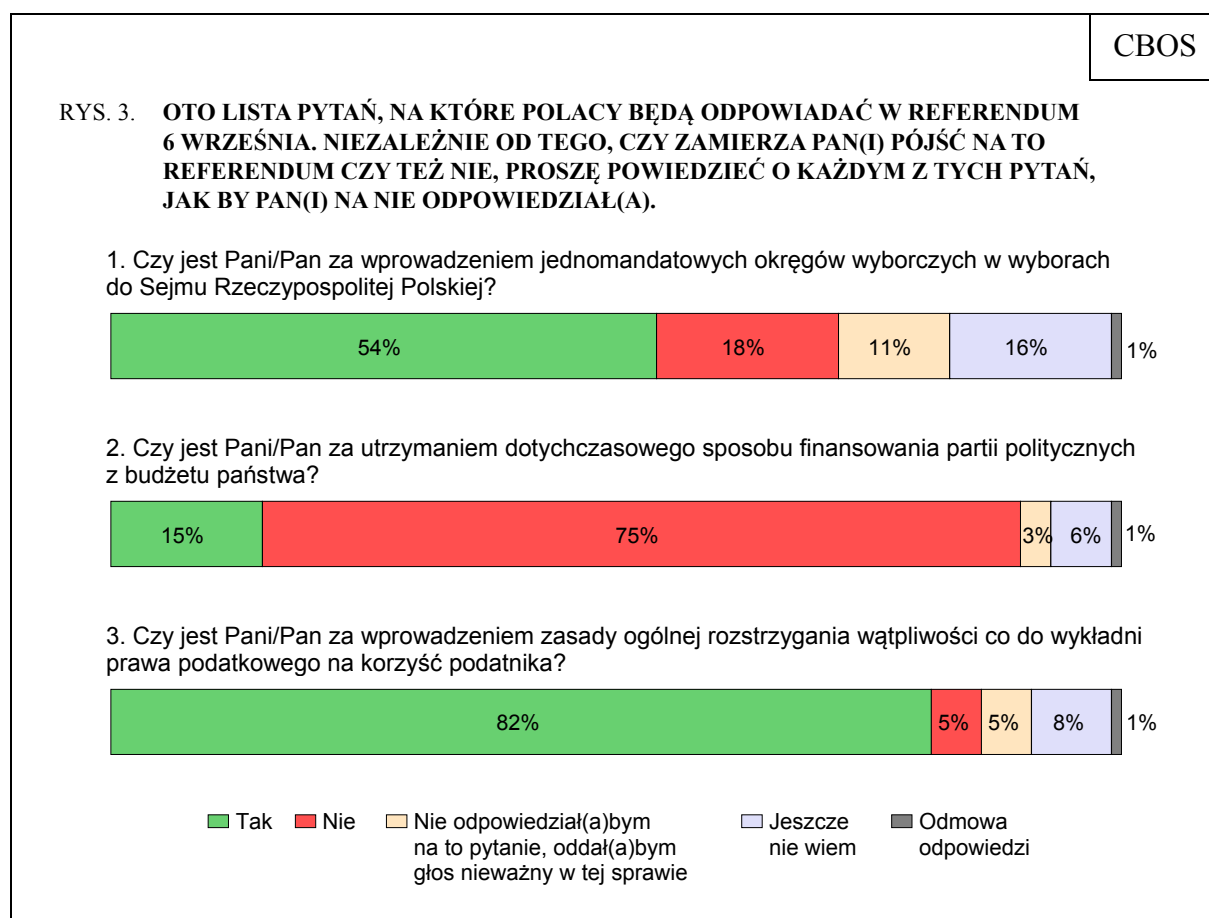

Tabela 3

Oto lista pytań, na które Polacy będą odpowiadać w referendum 6 września. Niezależnie od tego, czy zamierza Pan(i) pójść na to referendum czy też nie, proszę powiedzieć o każdym z tych pytań, jak by Pan(i) na nie odpowiedział(a).		Czy Pan(i) osobiście weźmie udział w referendum w dniu 6 września br.?				
		Na pewno wezmę w nim udział	Raczej wezmę w nim udział	Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nim udział/ odmowa odpowiedzi	Raczej nie wezmę w nim udziału	Na pewno nie wezmę w nim udziału
		Procentowanie w kolumnach				
1. Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?	Tak	66	55	45	40	32
	Nie	20	17	13	19	22
	Nie odpowiedział(a)- bym na to pytanie, oddał(a)bym głos nieważny w tej sprawie	5	11	16	22	20
	Jeszcze nie wiem	9	18	26	18	20
	Odmowa odpowiedzi	0	0	0	0	5
2. Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa?	Tak	19	17	12	7	12
	Nie	76	74	75	84	64
	Nie odpowiedział(a)- bym na to pytanie, oddał(a)bym głos nieważny w tej sprawie	2	2	6	5	6
	Jeszcze nie wiem	3	6	8	4	16
	Odmowa odpowiedzi	1	0	0	0	2
3. Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem zasady ogólnej rozstrzygnięcia wątpliwości co do wykładni prawa podatkowego na korzyść podatnika?	Tak	91	83	78	80	48
	Nie	2	5	6	9	13
	Nie odpowiedział(a)- bym na to pytanie, oddał(a)bym głos nieważny w tej sprawie	2	2	7	6	18
	Jeszcze nie wiem	4	10	8	5	18
	Odmowa odpowiedzi	0	0	1	0	2

Poparcie dla wprowadzenia jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz dla wprowadzenia zasady ogólnej rozstrzygnięcia wątpliwości co do wykładni prawa podatkowego na korzyść podatnika, a także brak zgody na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa dominuje wśród badanych niezależnie od ich deklaracji dotyczących udziału w referendum. Zwraca jednocześnie uwagę fakt, iż badani niezdecydowani, czy będą głosować, bądź w różnym stopniu skłaniający się ku absencji znacząco częściej niż zamierzający wziąć udział w referendum deklarują, że gdyby musieli odpowiadać na pytanie o wprowadzenie JOW w wyborach do Sejmu, to uniknęliby zajęcia stanowiska i oddaliby w tej sprawie głos nieważny. Ponadto nawet wśród pewnych swego udziału w referendum 9% nie wie, jak

ostatecznie zgłasza w tej sprawie, a wśród pozostałych badanych odsetki wahających się są znacznie większe. Dwie inne kwestie poddane referendum wywołują zbliżone reakcje respondentów, niezależnie od deklarowanego zamiaru faktycznego udziału w głosowaniu. Wyjątkiem jest znacząco wyższe poparcie wprowadzenia zasady ogólnej rozstrzygnięcia wątpliwości co do wykładni prawa podatkowego na korzyść podatnika wśród pewnych głosowania w referendum i częstsze odrzucanie tego rozwiązania wśród pewnych absencji.

Przeprowadzone analizy statystyczne⁶ wskazują, iż sposób odpowiedzi na pierwsze pytanie referendalne związany jest przed wszystkim z afiliacjami politycznymi badanych. Częściej niż pozostali zwolennikami jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu RP są osoby deklarujące prawicowe poglądy polityczne (63%), a ich przeciwnikami badani identyfikujący się z lewicą (29%). Należy jednak dodać, iż zwolennicy JOW w wyborach do sejmiku dominują we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych (por. tabela aneksowa 3).

Choć poparcie dla wprowadzenia jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu RP dominuje w potencjalnych elektoratach wszystkich partii politycznych⁷, to najsilniejsze (82%) jest wśród badanych, którzy w wyborach parlamentarnych zamierzają poprzeć komitet wyborczy stworzony przez Pawła Kukiza, dla którego wprowadzenie JOW było głównym punktem programowym w niedawnych wyborach prezydenckich. Przeciwno JOW w wyborach do Sejmu najczęściej natomiast opowiadają się zwolennicy czekającego na rejestrację stowarzyszenia NowoczesnaPL (43%), Sojuszu Lewicy Demokratycznej (41%) i Polskiego Stronnictwa Ludowego (36%).

Tabela 4

Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?	Na kandydata której partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?							
	PO RP	PSL*	PiS (wraz z PR, PRz i SP)	SLD*	KW Pawła Kukiza (Ruch JOW)	KW Ryszarda Petru (NowoczesnaPL)*	Inna partia	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
	procentowanie w kolumnach							
Tak	53	54	52	45	82	53	70	52
Nie	28	36	20	41	4	43	14	15
Nie odpowiedział(a)bym na to pytanie, oddał(a)bym głos nieważny w tej sprawie	7	6	10	4	7	0	5	12
Jeszcze nie wiem	13	4	18	10	6	4	10	21
Odmowa odpowiedzi	0	0	0	0	1	0	0	0

* Dane dotyczące zwolenników tych ugrupowań należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką ich liczbę w próbie

⁶ Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

⁷ Op. cit.

Stosunek badanych do drugiego pytania referendalnego, dotyczącego utrzymania lub ewentualnej zmiany dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa, również najbardziej różnicują deklarowane poglądy polityczne – przeciwko jego utrzymaniu najczęściej są osoby deklarujące poglądy centrowe (79%), a za opowiadają się zwolennicy prawicy i lewicy (po 20%). Choć odrzucenie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych, to warto zauważyć, iż postulat jego zmiany najbardziej przemawia do osób poniżej 35 roku życia oraz uczniów i studentów (po 83% deklarujących głosowanie przeciwko utrzymaniu dotychczasowego stanu rzeczy) – por. tabela aneksowa 4. Podobnie jak w przypadku poprzedniego pytania, swoimi deklaracjami na tle innych badanych zgłaszających zamiar głosowania w hipotetycznych wyborach parlamentarnych wyróżniają się zwolennicy ruchu Pawła Kukiza, z których 84% zagłosowałoby przeciwko utrzymaniu obecnego sposobu finansowania partii politycznych.

Tabela 5

Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa?	Na kandydata której partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?							
	PO RP	PSL*	PiS (wraz z PR, PRz i SP)	SLD*	KW Pawła Kukiza (Ruch JOW)	KW Ryszarda Petru (NowoczesnaPL)*	Inna partia	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
	procentowanie w kolumnach							
Tak	16	23	22	33	12	24	16	17
Nie	78	59	66	60	84	64	84	77
Nie odpowiedział(a)bym na to pytanie, oddał(a)bym głos nieważny w tej sprawie	3	11	2	4	0	0	0	6
Jeszcze nie wiem	3	8	10	3	2	11	0	1
Odmowa odpowiedzi	0	0	0	0	2	0	0	0

* Dane dotyczące zwolenników tych ugrupowań należy traktować ostrożnie ze względu na niewielką ich liczbę w próbie

Wprowadzenie zasady ogólnej rozstrzygnięcia wątpliwości co do wykładni prawa podatkowego na korzyść podatnika znajduje zdecydowane poparcie we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych (por. tabela aneksowa 5). Warto też dodać, iż w przypadku odpowiedzi na trzecie pytanie referendalne afiliacje partyjne badanych nie odgrywają znaczącej roli.

Przed rozpoczęciem kampanii referendalnej większość Polaków nie wie, czego konkretnie będzie dotyczyć wrześniowe referendum. Na niemal trzy miesiące przed terminem głosowania zainteresowanie udziałem w tym referendum nie jest duże.

W kwestiach poddanych referendum decyzją prezydenta Bronisława Komorowskiego Polacy, niezależnie od zainteresowania udziałem w głosowaniu, są w dużym stopniu zgodni – zarówno wśród badanych zamierzających wziąć udział w referendum, jak i tych, którzy się wahają lub deklarują absencję, dominuje poparcie dla wprowadzenia jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu RP oraz dla wprowadzenia ogólnej zasady rozstrzygnięcia wątpliwości co do wykładni prawa podatkowego na korzyść podatnika, natomiast zdecydowana większość nie wyraża zgody na utrzymanie dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa. Ponadto im większa determinacja do wzięcia udziału w referendum, tym większe poparcie dla zmian w kwestiach poddanych głosowaniu. Można zatem powiedzieć, iż referendum mobilizuje przede wszystkim zwolenników zmian istniejącego stanu rzeczy.

Opracowała
Barbara BADORA

A N E K S

Tabela 1

		Postanowieniem prezydenta Bronisława Komorowskiego, za zgodą Senatu, 6 września br. odbędzie się ogólnokrajowe referendum. Czy wie Pan(i), czego konkretnie dotyczyć będzie to referendum?					Liczba osób
		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		17	22	22	36	3	1011
Płeć	Mężczyźni	21	25	22	28	3	490
	Kobiety	12	18	22	44	3	521
Wiek	18–24 lata	11	23	27	35	3	113
	25–34	13	20	23	42	2	200
	35–44	21	21	23	32	3	177
	45–54	20	25	20	31	3	159
	55–64	19	22	21	34	4	179
	65 lat i więcej	15	20	18	43	5	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	17	23	44	3	402
	Miasto do 19 999	21	17	18	42	3	149
	20 000 – 99 999	16	21	21	38	4	187
	100 000 – 499 999	21	29	23	23	4	162
	500 000 i więcej mieszk.	20	36	23	17	4	110
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	5	9	23	57	5	209
	Zasadnicze zawodowe	13	19	24	39	4	247
	Średnie	19	23	20	35	3	311
	Wyższe	28	33	20	18	2	243
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	39	16	19	2	128
	Średni personel, technicy	18	33	21	24	5	38
	Pracownicy adm.-biurowi	23	20	27	31		69
	Pracownicy usług	17	16	18	48	1	74
	Robotnicy wykwalifikowani	9	20	25	43	3	98
	Robotnicy niewykwalifik.	7	9	29	51	5	45
	Rolnicy	21	14	32	31	3	54
	Pracujący na własny rach.	22	28	20	30		49
	Bezrobotni	20	16	19	41	4	67
	Emeryci	17	18	22	41	4	199
	Renciści	10	22	13	48	6	53
	Uczniowie i studenci	13	25	24	33	4	70
	Gospodynie domowe i inni	10	18	25	37	10	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	13	9	26	47	5	165
	Od 650 do 999 zł	9	23	26	40	3	121
	Od 1000 do 1399 zł	13	25	24	36	2	166
	Od 1400 zł do 1999 zł	19	22	19	34	5	145
	2000 zł i więcej	27	34	16	21	2	155
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	14	21	49	3	115
	Średnie	17	19	23	37	5	440
	Dobre	18	26	21	33	2	456
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	16	24	20	35	6	60
	Raz w tygodniu	18	20	22	39	1	427
	1–2 razy w miesiącu	16	20	25	36	3	167
	Kilka razy w roku	13	25	27	32	4	215
	W ogóle nie uczestniczy	22	24	10	37	7	128
Poglądy polityczne	Lewica	16	25	25	31	3	143
	Centrum	13	23	23	38	3	329
	Prawica	28	25	21	25	2	326
	Trudno powiedzieć	7	12	20	55	6	213

Tabela 2

		Czy Pan(i) osobiście weźmie udział w referendum w dniu 6 września br.?					Liczba osób
		Na pewno wezmę w nim udział	Raczej wezmę w nim udział	Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nim udział/ Odmowa odpowiedzi	Raczej nie wezmę w nim udziału	Na pewno nie wezmę w nim udziału	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		41	19	25	6	9	1011
Płeć	Mężczyźni	44	19	21	7	10	490
	Kobiety	38	20	28	5	9	521
Wiek	18–24 lata	29	14	28	16	13	113
	25–34	37	24	24	6	9	200
	35–44	43	19	25	5	7	177
	45–54	48	21	22	0	9	159
	55–64	46	14	28	4	7	179
	65 lat i więcej	37	21	22	8	12	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	38	19	26	8	9	402
	Miasto do 19 999	46	18	19	7	10	149
	20 000 – 99 999	34	18	29	8	12	187
	100 000 – 499 999	45	18	25	3	9	162
	500 000 i więcej mieszk.	49	25	21		6	110
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	29	17	28	8	18	209
	Zasadnicze zawodowe	39	17	30	5	9	247
	Średnie	40	21	23	8	8	311
	Wyższe	54	21	19	4	3	243
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	59	17	17	5	1	128
	Średni personel, technicy	40	34	15	4	7	38
	Pracownicy adm.-biurowi	39	28	23	5	6	69
	Pracownicy usług	24	21	38	4	13	74
	Robotnicy wykwalifikowani	38	14	28	9	11	98
	Robotnicy niewykwalifik.	44	8	30		18	45
	Rolnicy	41	26	26		6	54
	Pracujący na własny rach.	58	20	21	1		49
	Bezrobotni	35	18	24	9	15	67
	Emeryci	42	21	21	6	10	199
	Renciści	31	20	28	11	11	53
	Uczniowie i studenci	29	19	24	15	13	70
	Gospodynie domowe i inni	36	10	33	8	13	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	32	20	28	6	14	165
	Od 650 do 999 zł	31	22	31	9	8	121
	Od 1000 do 1399 zł	41	21	20	7	11	166
	Od 1400 zł do 1999 zł	43	20	23	6	9	145
	2000 zł i więcej	59	19	13	2	7	155
Ocena własnych war. mater.	Złe	32	19	20	11	17	115
	Średnie	36	21	28	7	9	440
	Dobre	48	18	22	4	8	456
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	42	13	25	6	14	60
	Raz w tygodniu	43	23	22	7	6	427
	1–2 razy w miesiącu	42	17	28	7	5	167
	Kilka razy w roku	38	19	29	4	10	215
	W ogóle nie uczestniczy	38	14	23	6	20	128
Poglądy polityczne	Lewica	48	17	24	4	7	143
	Centrum	37	23	27	6	7	329
	Prawica	51	20	17	5	6	326
	Trudno powiedzieć	26	13	32	9	19	213

Tabela 3

		Niezależnie od tego, czy zamierza Pan(i) pójść na to referendum czy też nie, proszę powiedzieć, jak by Pan(i) odpowiedział(a) na pytanie: Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej?					Liczba osób
		Tak	Nie	Nie odpowiedział(a)bym na to pytanie, oddał(a)bym głos nieważny w tej sprawie	Jeszcze nie wiem	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		54	18	11	16	1	1011
Płeć	Mężczyźni	59	22	8	11	1	490
	Kobiety	49	15	14	21	0	521
Wiek	18–24 lata	54	14	17	15		113
	25–34	63	11	14	11	1	200
	35–44	56	21	9	13	1	177
	45–54	53	21	7	20		159
	55–64	52	21	11	15	1	179
	65 lat i więcej	45	20	10	25	1	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	54	14	13	18	1	402
	Miasto do 19 999	61	16	11	12		149
	20 000 – 99 999	48	20	13	18	1	187
	100 000 – 499 999	53	21	10	15	1	162
	500 000 i więcej mieszk.	53	29	3	15		110
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	51	11	18	18	2	209
	Zasadnicze zawodowe	58	14	7	20	0	247
	Średnie	54	17	11	17	0	311
	Wyższe	53	28	9	10	0	243
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	50	32	10	7		128
	Średni personel, technicy	62	22	8	8		38
	Pracownicy adm.-biurowi	52	23	9	15		69
	Pracownicy usług	64	12	9	13	2	74
	Robotnicy wykwalifikowani	60	12	11	16		98
	Robotnicy niewykwalifik.	72	6	2	15	5	45
	Rolnicy	58	13	15	14		54
	Pracujący na własny rach.	58	16	7	19		49
	Bezrobotni	38	19	26	17		67
	Emeryci	51	17	11	21	1	199
	Renciści	43	18	11	28		53
	Uczniowie i studenci	50	19	14	17		70
	Gospodynie domowe i inni	57	13	7	20	3	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	54	11	13	21		165
	Od 650 do 999 zł	60	12	11	16	1	121
	Od 1000 do 1399 zł	59	18	13	10		166
	Od 1400 zł do 1999 zł	53	15	13	18	1	145
	2000 zł i więcej	49	36	6	8	1	155
Ocena własnych war. mater.	Złe	56	15	10	20		115
	Średnie	51	15	14	20	0	440
	Dobre	56	21	9	13	1	456
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	42	21	12	24	2	60
	Raz w tygodniu	58	16	12	15	0	427
	1–2 razy w miesiącu	56	17	12	14	1	167
	Kilka razy w roku	57	17	9	15	1	215
	W ogóle nie uczestniczy	39	28	10	24		128
Poglądy polityczne	Lewica	50	29	10	11		143
	Centrum	54	19	13	14		329
	Prawica	63	15	8	13		326
	Trudno powiedzieć	42	13	13	29	3	213

Tabela 4

		Niezależnie od tego, czy zamierza Pan(i) pójść na to referendum czy też nie, proszę powiedzieć, jak by Pan(i) odpowiedział(a) na pytanie: Czy jest Pani/Pan za utrzymaniem dotychczasowego sposobu finansowania partii politycznych z budżetu państwa?					Liczba osób
		Tak	Nie	Nie odpowiedział(a)był na to pytanie, oddał(a)był głos nieważny w tej sprawie	Jeszcze nie wiem	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		15	75	3	6	0	1011
Płeć	Mężczyźni	19	72	2	6	1	490
	Kobiety	12	77	4	7	0	521
Wiek	18–24 lata	8	83	6	2	1	113
	25–34	13	83	1	3	1	200
	35–44	17	74	2	7	1	177
	45–54	21	71	3	6		159
	55–64	18	72	4	6	1	179
	65 lat i więcej	15	67	6	12	0	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	75	4	7	1	402
	Miasto do 19 999	15	78	5	2		149
	20 000 – 99 999	12	80	3	5	0	187
	100 000 – 499 999	20	73	2	5	1	162
	500 000 i więcej mieszk.	25	62	1	12		110
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	14	70	7	8		209
	Zasadnicze zawodowe	15	75	3	6	0	247
	Średnie	12	78	3	6	1	311
	Wyższe	21	73	0	5	1	243
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	26	68	1	4	1	128
	Średni personel, technicy	11	78	5	6		38
	Pracownicy adm.-biurowi	11	84	1	4		69
	Pracownicy usług	8	84		9		74
	Robotnicy wykwalifikowani	13	75	4	9		98
	Robotnicy niewykwalifik.	26	74				45
	Rolnicy	19	73	4	4		54
	Pracujący na własny rach.	18	74		8		49
	Bezrobotni	17	65	11	7		67
	Emeryci	16	71	4	10		199
	Renciści	9	81	3	6	1	53
	Uczniowie i studenci	10	83	3	2	2	70
	Gospodynie domowe i inni	11	76	8	2	3	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	13	76	4	6		165
	Od 650 do 999 zł	13	76	4	8		121
	Od 1000 do 1399 zł	22	71	3	4		166
	Od 1400 zł do 1999 zł	14	76	3	7	0	145
	2000 zł i więcej	23	72	0	4		155
Ocena własnych war. mater.	Złe	18	65	5	12		115
	Średnie	16	75	3	6	0	440
	Dobre	14	77	3	5	1	456
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	29	51	11	7	2	60
	Raz w tygodniu	13	77	3	6	0	427
	1–2 razy w miesiącu	12	80	3	3	2	167
	Kilka razy w roku	16	75	3	6		215
	W ogóle nie uczestniczy	19	69	2	10		128
Poglądy polityczne	Lewica	20	74	2	3		143
	Centrum	12	79	4	5	0	329
	Prawica	20	73	2	5	0	326
	Trudno powiedzieć	11	71	6	11	1	213

Tabela 5

		Niezależnie od tego, czy zamierza Pan(i) pójść na to referendum czy też nie, proszę powiedzieć, jak by Pan(i) odpowiedział(a) na pytanie: Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem zasady ogólnej rozstrzygnięcia wątpliwości co do wykładni prawa podatkowego na korzyść podatnika?					Liczba osób
		Tak	Nie	Nie odpowiedział(a)był na to pytanie, oddał(a)był głos nieważny w tej sprawie	Jeszcze nie wiem	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		82	5	5	8	1	1011
Płeć	Mężczyźni	83	6	4	6	1	490
	Kobiety	80	4	6	9	1	521
Wiek	18–24 lata	82	9	4	4	1	113
	25–34	81	2	9	7	1	200
	35–44	80	10	4	7		177
	45–54	91	3	1	6		159
	55–64	80	5	7	7	1	179
	65 lat i więcej	76	4	3	15	1	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	78	6	5	10	1	402
	Miasto do 19 999	85	9	4	3		149
	20 000 – 99 999	81	5	7	7		187
	100 000 – 499 999	86	1	6	6	1	162
	500 000 i więcej mieszk.	86	3	2	10		110
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	70	13	6	10	1	209
	Zasadnicze zawodowe	82	7	3	8	1	247
	Średnie	85	2	6	7	0	311
	Wyższe	86	2	5	6	0	243
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	89	3	4	5		128
	Średni personel, technicy	85	4	6	5		38
	Pracownicy adm.-biurowi	92		3	5		69
	Pracownicy usług	86	5	3	5		74
	Robotnicy wykwalifikowani	80	4	6	10		98
	Robotnicy niewykwalifik.	87	7	6			45
	Rolnicy	76	14	4	6		54
	Pracujący na własny rach.	87	5	5	2		49
	Bezrobotni	68	9	13	10		67
	Emeryci	77	4	5	13	1	199
	Renciści	79	5	1	15		53
	Uczniowie i studenci	80	11	3	5	2	70
	Gospodynie domowe i inni	78	3	7	8	4	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	75	9	6	10	1	165
	Od 650 do 999 zł	80	7	4	9		121
	Od 1000 do 1399 zł	84	7	4	5	0	166
	Od 1400 zł do 1999 zł	84	5	6	5		145
	2000 zł i więcej	93	1	2	3	1	155
Ocena własnych war. mater.	Złe	78	5	6	10	1	115
	Średnie	80	4	6	8	0	440
	Dobre	83	6	3	7	1	456
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	68	7	5	16	3	60
	Raz w tygodniu	84	5	4	7	0	427
	1–2 razy w miesiącu	84	4	7	4	2	167
	Kilka razy w roku	80	6	5	8		215
	W ogóle nie uczestniczy	77	4	7	12		128
Poglądy polityczne	Lewica	87	4	2	7	1	143
	Centrum	83	6	4	7	0	329
	Prawica	86	4	5	6		326
	Trudno powiedzieć	69	6	10	13	2	213